

PRAMENĚŇ

Ročník XII

FEBRUÁR 2014

Cena 0,40 €

**13. MIMORIADNY SNEM - NAJVVYŠŠÍ
SPRÁVNÝ ORGÁN PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI
V ČESKÝCH KRAJINÁCH A NA SLOVENSKU
ZVOLIL NOVÉHO METROPOLITU.
STAL SA NÍM JEHO
VYSOKOPREOSVIETENOSŤ RASTISLAV,
ARCIBISKUP PREŠOVSKÝ A SLOVENSKA**

Už samotný názov tohto sviatku nám prezrádza aj samotnú biblickú udalosť. V tento výnimočný deň sa udialo nezvyčajné stretnutie, stretnutie Boha a človečenstva. V prenesenom význame môžeme dokonca i povedať, že sa stretli dva zákony;

keď k Nemu prichádzal stavec, ktorý Ho vzal na ruky a vyriekol divné a pre mnohých nepochopiteľné slová: „Teraz prepustiš, Pane, Svojho služobníka v pokoji podľa Svojho slova, lebo moje oči uvideli Tvoju spásu, ktorú si pripravil pred tvárou všetkých národov: svetlo na osvetlenie pohanov a slávu Izraela, Tvojho ľudu“ (Lk 2, 29-32). Tento stavec sa volal Simeon. Keďže vzal

- prijal malého Isusa na svoje ruky, z tohto dôvodu ho i nazývame Simeon Bohopríjímca. Bol to človek spravodlivý, múdry a vzdelaný, ktorý podľa tradície bol jedným zo sedem-

STRETNUTIE PÁNA SO SIMEONOM

kde Starý prenecháva svoje miesto tomu Novému. Všetko sa udialo na štyridsiaty deň po narodení Isusa Christa. Podľa židovskej tradície, ženy nesmeli štyridsať dní po pôrode vstupovať do chrámu. Keď sa im narodilo prvé dieťa a bol to chlapec, tak na štyridsiaty deň boli rodičia povinní priniesť tohto prvorođeného chlapca do jeruzalemského chrámu, aby bol nad ním vykonaný obrad zasvätenia Bohu. Ako obeť Bohu mali rodičia priniesť dar, tí majetnejší – jahňa a tí chudobnejší – hrdličky. Bohorodička a jej snúbenec Jozef, aj keď pochádzali z pokolenia kráľa Dávida, neboli bohatí. Preto aj do jeruzalemského chrámu priniesli dve hrdličky. Keď s malým Isusom prišli do chrámu, Dieťaťko si spokojne spalo na rukách Svojej Matky. Avšak, prebudilo sa vo chvíli,

desiatich prekladateľov Písma Starého Zákona z hebrejčiny do gréčtiny. Počas tejto jeho prekladateľskej činnosti sa odohrala aj nasledujúca udalosť. Keď svätý Simeon prekladal knihu proroka Izaiáša, pozastavil sa na jednom mieste, ktoré mu nedávalo logický zmysel. Na mieste, kde bolo napísané: „Hľa, Panna počne a porodí Syna“, chcel slovo panna nahradiť slovom „žena“, keďže mu to racionálne nedávalo zmysel, ako môže panna počať a porodiť. Keď sa pevne rozhodol a zamýšľanú zmenu išiel už aj zapísať, zjavil sa mu v tej chvíli anjel, ktorý pri ňom stál a povedal mu, že nie je potrebné nič meniť, pretože v knihe je to napísané úplne správne. Na to ešte anjel dodal, že neumrie, pokiaľ sa o tom nepresvedčí na vlastné oči.

pokračovanie na str. 2.

dokončenie zo str. 1.

Svätý Simeon prežil pomerne dlhý život, a v ten deň, ktorý my teraz nazývame Stretnutím, sa objavil v chráme a konečne uvidel a pochopil všetko. Osobne sa mal možnosť presvedčiť, že na svet prišiel samotný Spasiteľ, ktorého porodila práve Panna a tak konečne mohol spokojne zomrieť. A práve preto Simeon vyriekol tieto slová: „Teraz prepustiš, Pane, Svojho služobníka ...“. Tieto slová sa stali začiatkom i jednej z prvých modlitieb, ktorá sa nazýva „Pieseň Simeona Bohoprijimcu“.

Završenie pozemského života svätého Simeona sa stalo akým-si symbolom završenia epochy Starého Zákona. „V osobe Simeona celý Starý Zákon, nevykúpené ľudstvo, v pokoji odchádza do večnosti, ustupujúc pred kresťanstvom ...“, takto píše biskup Teofan Zatzornik.

Bohorodička s Jozefom už od prvého dňa narodenia Christa prijímali znamenia a svedectvá o tom, že sa nenarodilo obyčajné dieťa – od pastierov, ktorí sa prišli pokloniť novonarodenému Christovi do betlehemskej jaskyne, i od mudrcov, ktorí Mu priniesli dary. O nič menej „... sa divili tomu, čo o Ňom bolo

povedané“ (Lk 2, 33).

Simeon taktiež ešte povedal, keď sa obrátil k Bohorodičke a ukázal na Dieťaťko: „Hľa, pre Neho bude mnoho sporov medzi národom: jedni budú zachránení, no iní zahubení. A tvoju vlastnú dušu prepikne meč“ (Lk 2, 34-35).

Avšak nielen Simeon vítal Spasiteľa v jeruzalemskom chráme. Na tomto najsvätejšom mieste svojej doby sa nachádzala aj zbožná vdova prorokyňa Anna. Ona taktiež spoznala v Dieťaťku Spasiteľa, prišla a poklonila sa Mu a potom túto radostnú zvesť o dlho očakávanom Mesiášovi šírila medzi obyvateľmi Jeruzalema. A z tohto dôvodu bola táto udalosť – tento sviatok Stretnutia Pána so Simeonom uctievaný a oslavovaný kresťanmi ako jeden z prvých.

Môžeme povedať, že v určitom zmysle tento sviatok Stretnutia Pána so Simeonom je sviatkom, ktorý je stále s nami. Veď predsa stretnutie každého jedného z nás s Bohom sa deje každú minútu, dokonca aj vtedy, keď sme si toho možno ani nevšimli ...

Prot. Mgr. Peter BZIK, PhD.

Nový metropolita Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku

V priestoroch Úradu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove sa dnes konalo rokovanie 13. mimoriadneho snemu Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku. Hlavným bodom programu bola voľba najvyššieho predstaviteľa Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku.

Zúčastnilo sa na ňom 49 delegátov. Keďže sa zišli viac ako dve tretiny všetkých členov, snem bol uznášania schopný. Tí v tajnom hlasovaní v pomere 87 percent hlasov zvolili Jeho Vysokopreoslavenosť Rastislava, arcibiskupa prešovského a Slovenska za metropolitu českých krajín a Slovenska.

Vladyka Rastislav verí, že po slobodnom rozhodnutí delegátov a jeho zvolení sa situácia v Cirkvi upokojí. „Prechádzame vianočným obdobím, pripravujeme sa na sviatok Bohozjavenia. Slovo „pokoj“ často zaznieva v liturgických textoch. Z celého srdca si želim, aby dlho očakávaný pokoj v našej Cirkvi nastal“, - uviedol. Samotná voľba prebehla pokojne.

Pred snemom sa konalo rokovanie Posvätnéj Synody Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku. Vladyka Jáchym na ňom abdikoval na hodonínsku katedru. Následne bol členmi Posvätnéj Synody menovaný za arcibiskupa pražského a českých krajín. Po menovaní sa vzdal možnosti kandidovať na metropolitu českých krajín a Slovenska.

Rozhodnutie vladyku Jáchyma vladyku Rastislava neprekvapilo. „Skôr to vo mne vyvolalo veľkú úctu. Vladyka Jáchym je veľmi skromný a zbožný človek a dokázal to i na dnešnom zasadnutí“, - povedal.

Na otázku novinárov, či z pozície novej funkcie plánuje nový metropolita nejaké zmeny odpovedal: „Cirkev vnímam ako telo, ktoré sa prirodzene vyvíja. To znamená, že ak neja-

ké zmeny budú, tak by som bol rád, aby prišli prirodzene, vyplynuli zo života Cirkvi“.

Na post metropolitu nastúpi po vladykovi Kryštofovi, ktorý na svoju funkciu abdikoval 11. apríla 2013.

„Intronizácia – slávnostné uvedenie do funkcie sa bude konať v najbližšej dobe v Katedrálnom chráme svätého kniežaťa Alexandra Nevského v Prešove. O presnom termíne budeme veriacich a verejnosť informovať“, uviedol tajomník Posvätnéj Synody a hovorca Pravoslávnej cirkvi na Slovensku Milan Gerka.

Tlačové oddelenie Prešovskej pravoslávnej eparchie

Poučenie sv. Teofána Zátvorníka

V čom tkvie podstata kresťanstva? Hovoria, že v láske. Ale, počkajte: láska – to je kvitnúci a plody prinášajúci sad. Ale najprv je potrebné očistiť pôdu, zorať ju, zasieť a až tak môže všetko rásť. Čo riekol Hospodín o Svojom príchode? Prečo prišiel? Násť a spasit' stratených, hynúcich. A ako budú hynúci zachránení? Tým, že odložia staré a oblečú sa v nové. Predovšetkým je treba vyzliecť, zhodiť zo seba a zahodiť

pocitov k Bohu – pocitu sebaoponíženia, oddanosti, vďačnosti, chvály, prosby, ľútosti a pocitu pokory voči vôli Božej.

VO SVETE JE POTREBNÉ NEŽIŤ SVETSKY

Názor, že vo svete sa nedá dosiahnuť spasenia, je správnou výzvou, pokiaľ v ňom žijeme svetsky, svetským životom... Ale ak dokážeme vo svete nežiť svetsky, pre našu spásu to potom neznamená žiadne nešťastie. Koľko bolo a je tých, ktorí si získavali a získavajú spásu vo svete? Prečo nevstúpiť do ich zástupov? Svet – to sú vášne a ľudia žijúci vo svete výhradne pre ne, v zajatí zvykov a prostriedkov svetského života, vymyslených pre uspokojenie týchto vášní... Ak toto všetko zanecháme, tak zanecháme a zriekneme sa sveta, hoci by aj navôkol všetci žili svetsky, či čiastočne svetsky – raz svetácky, inokedy nie.

Rodinný a občiansky život sám o sebe nie je svetský, ale stáva sa takým, keď do každodenného života preniknú vášne a ich uspokojovanie. Existujú prikázania pre rodinný a občiansky život (Exodus 20, 2 – 17; Matúš 22, 37 – 39). Ak si zariadime náš život tak, aby v ňom vládli prikázania a vyženieme z neho všetko, čo je plné svetskej vášne a náruživosti, potom nebudeme žiť svetským, ale svätým, Bohom požehnaným životom.

OBRAZ A PODOBA BOŽIA

Obraz a podoba Božia sa vzťahuje nie k telu, ale k duši. Obraz Boží spočíva v podstate duše a podoba spočíva v slobodne a dobrovoľne ňou samou získaných Bohu podobných vlastností. To, že naša duša je nehmotná, jednoduchá, duchovná, nesmrteľná a rozumne slobodná, to náleží k Božiemu obrazu. A keď cez patričné využitie rozumu a slobody pozná pravdu, začne ju vrúcne a úprimne zachovávať, srdce okrášli rôznymi cnosťami ako sú: miernosť, milosrdenstvo, zdržanlivosť, mierumi-

V ČOM TKVIE PODSTATA KREŠŤANSTVA?

všetku starinu vášní a hriechov, a z toho sa potom zrodí nové. Prichádza bázeň Božia a rodí sa pokánie, pokánie privádza ku konaniu dobrých skutkov, z ktorých sa potom zrodí láska.

Sv. Izák Sýrsky hovorí takto: „Tak, ako je nemožné preplávať veľké more bez lode a člnu, tak nikto nemôže bez bázne dosiahnuť lásku. Páchnuce more medzi nami a duchovným rajom môžeme prekonať iba na lodi pokánia, na ktorej sú veslármi cnosti, bázeň pred Bohom. Ak títo veslári neriadia loď pokánia, ktorou po mori tohto sveta prichádzame k Bohu, potom sa v tomto páchnucom mori topíme. Pokánie je loďou, korábom a bázeň pred Bohom je jej kormidelníkom, láska potom Božským prístavom. Preto nás bázeň privádza na loď pokánia, vezie nás páchnucim morom života a privádza do Božského prístavu, ktorým je láska. K tomuto prístavu prichádzajú všetci, ktorí sa namáhajú a sú preťažení pokánim“.

MODLITBA

Modlitba je prvým skutkom, prvotným činom kresťanského života. Modlitba je dýchaním duše. Keď existuje modlitba, žije duch, keď modlitby nieta, niet ani života v duchu.

Stáť pred ikonou a robiť poklony nie je modlitba, ale iba súčasť modlitby; čítať modlitby z pamäte alebo z knižky, či ich len poslúchať, takisto ešte nie je modlitba, ale iba nástroj modlitby, spôsob jej hľadania či jej prebudenia. Samotná modlitba je postupné zrodzenie v našom srdci zbožných myšlienok a

lovnosť, trpezlivosť, vtedy v nej tieto vlastnosti utvoria Božiu podobu. Podoba, otláčená pomocou milosti v Božom obraze, objíma všetko vnútorné v nás: naše myšlienky, vnútorné rozpoloženie, pocity a činí Bohu podobným i náš úmysel, vôľu a srdce. Naša Bohu podobná myseľ, keď si je jasne vedomá Vyznania viery, pridrižiava sa potom všetkého, čo ono obsahuje bez výnimky. Apoštol Pavol hovorí o sebe a o všetkých apoštoloch: My však máme Christovo zmýšľanie (1 Kor 2, 16). A toto Christovo zmýšľanie apoštolí nezadržovali v sebe samých, ale predali ho Cirkvi a veriacim v živom slove a v Písme. Svätá Cirkev ho zhromaždila a v krátkosti vyjadrila vo Vyznaní viery. Tak teda ten, kto verí vrúcne a úprimne, pevne zachováva všetko, čo učí Vyznanie viery, ten má Christovo zmýšľanie, lebo má podobné zmýšľanie Christovmu a jeho myslenie sa stáva Bohu podobným. Aj tvoriaca moc sa stáva podobná Bohu vtedy, keď sa ozdobi všetkými cnosťami, ktoré boli ukázané v Hospodinovom učení o Blahoslovenstvách (Mt 5, 3 – 12). Že je to tak, o tom pre nás vydáva svedectvo sv. apoštol Pavol.

ČO MÔŽE ČLOVEKA OŽIVIŤ ?

Koľko rokov počúvame Evanjelium, a jeho slová útechy sa mňajú svojim účinkom a prelietajú popri nás...

pokračovanie na str. 4.

A nakoniec, Boh dá človeku nejakú príležitosť a on napokon započuje ich svojim srdcom... Vtedy slovo vstúpi dovnútra a vykoná svoje podivuhodné, ničiace, a zároveň obnovujúce dielo, podstatou ktorého je skutočný a pravý život.

NESENIE VLASTNÉHO KRÍŽA

Každý z nás máme svoj vlastný kríž. Skladá sa zo všetkého, čo znepokojuje a ťaží nášho ducha, čo mučí naše srdce na pravej skutočnej ceste k Hospodinovi, a čo sa deje po všetky dni nášho života.

Prvý druh kríža predstavujú neduhy našej prirodzenej povahy a zlé nasmerovanie našich síl, ktorými sú – obmedzenosť, ne-súdnosť a nezrelosť v rozhodnutiach, nedostatok síl našej vôle, jej strnulosť a neochota reagovať na dlh, ktorý máme voči nášmu Spasiteľovi. Skleslosť našich zmyslov a ich náklonnosť k márnivosti, predovšetkým k potomkom nášho „ja“ - zástupom vášni a žiadostí tela každého druhu. Prebudeného ducha, ktorý toto všetko v sebe vidí, toto všetko ťaží a on to na sebe nosí ako nejaký zločinec, ktorému bola za trest k ramenám priviazaná rozkladajúca sa mŕtvola. Toto je kríž padlého ľudského pokolenia.

Druhý druh kríža predstavujú všetky životné námahy a problémy. Prajeme si pokoj, dobré vzťahy so všetkými, aby všetko,

čo robíme, prebiehalo v poriadku, ale väčšinou vo všetkých stránkach nášho života, skoro každú minútu sa stretávame s nepríjemnosťami i nešťastiami. V našej snahe vyhnúť sa nepríjemnostiam, bojujeme s nimi a svoj život vlečieme podobne ako ten, čo sa prediera pomedzi tŕnie a každú chvíľu akurát získava nejaký škrabanec. To je kríž života.

Tretí druh kríža sa skladá z práce, ktorú máme zverenú a máme ju konať. Každý z nás je obklopený povinnosťami a každá povinnosť má svoju oblasť činnosti; pri každej činnosti je pritom potrebná námaha a trepezlivosť, aby bola vykonávaná od začiatku až do konca v tom duchu, poriadku a naplno, aká je jej podstata.

Každý, kto začne žiť kresťanským životom, si začne krok za krokom uvedomovať a chápať, aké obtiažné je „nesenie kríža“, a túto skutočnosť poznáva tým viac, čím viac sa pod krížom zastavuje, čím viac s ním zakopáva, dokonca s ním padá. Prijíma to však ako najväčšie požehnanie.

Božia útecha je prevelká pre tých, ktorí nesú takýto kríž; a ako prvé dary Božej útechy prijímajú títo veriaci slzy pokánia, pocit vlastnej hriechnosti, ale súčasne aj Božej lásky.

Z internetových zdrojov pripravil o. Nikodím

Intronizace arcibiskupa Jáchyma

V sobotu 1. února 2014 se v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Praze uskutečnila slavnostní intronizace nového pražského arcibiskupa, vladyky Jáchyma.

Vl. Jáchym byl na arcibiskupský stolec jmenován usnesením posvátného synodu naší místní církve ze dne 11. ledna a jeho jmenování bylo schváleno ještě týž den sněmem Právoslavné církve v českých zemích a na Slovensku. Svého úřadu se však ujal až touto intronizací.

Do katedrály slavnostně vstoupil vl. Jáchym společně se zvoleným metropolitou, prešovským arcibiskupem vl. Rastislavem. Oba arcipastýře přivítal u vchodu představený chrámu, o. Jaroslav Šuvarský. Připomněl nejen zakladatelské dílo sv. vladyky Gorazda, ale i skutečnost, že parašutisté, za jejichž přechovávání v kryptě chrámu obdržel vl. Gorazd mučednickou korunu, symbolizují jednotu českého a slovenského národa, která v naší církvi trvá dodnes.

Poté začala božská liturgie sv. Jan Zlatoústého, již společně sloužilo 5 archijerejů: kromě vl. Rastislava a vl. Jáchyma ještě arcibiskup michalovecký, vl. Jiří a zahraniční hoste, metropolita tambovský Feodosij a arcibiskup mukačevský Feodor. Ke všem bez rozdílu promluvila slova Evangelia (Lukáš 17, 3 – 10) „o služebnících neužitečných“, která připomněla důležitost pokory v životě křesťana. Po evangelním čtení došlo k samotnému aktu intronizace: za slov „Ve jménu Otce, i Syna, i Ducha Svatého“ vl. Jáchym třikrát usedl na biskupský trůn, který se nachází za prestolem.

Na konci liturgie, po závěrečném požehnání, byla intronizace zakončena slavnostním předáním arcipastýřského žezla, které vl. Jáchym přijal z rukou zvoleného metropolity vl. Rastislava. Vl. Rastislav přitom k novému pražskému arci-

biskupovi pronesl krásnou řeč, při níž mu popřál, aby svému lidu byl dobrým pastýřem, učitelem a otcem. Zdůraznil také nutnost bojovat proti duchu egoismu, který nejen zachvacuje dnešní společnost, ale ohrožuje i církev. Následně vl. Feodosij přednesl oficiální zdrciví moskevského patriarchátu intronizovanému archijereji. Vl. Jáchym na závěr poděkoval všem za podporu a požádal duchovní i věřící, aby mu byli nápomocni v budování pražské eparchie. Zvláště pak poděkoval o. archimandritovi Markovi, který téměř rok zastával funkci eparchiálního správce a jehož těžký úděl dnem intronizace skončil.

Poté již nastal čas na blahopřání, které nejprve přednesli přítomní zástupci ostatních křesťanských církví a po nich již svému novému vladykovi pogratalovali duchovní i věřící především z pražské eparchie. Ti vladyku zahrnuli nejen množstvím květin, ale i drobnými dárky.

Intronizace se účastnili téměř všichni duchovní pražské eparchie, často s rodinami, i mnoho věřících. Při odchodu z chrámu na účastníky čekalo malé občerstvení.

Modleme se k Hospodinu, aby vladykovi Jáchymovi dopřál mnohá a blahá léta na pražském stolci a pomohl mu hlásat slovo Evangelia v dnešním světě.

zdroj: pravoslavnacirkev.cz

Arcibiskup Rastislav sa stretol s prezidentom Slovenskej republiky

Prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič s manželkou Silviou Gašparovičovou prijal dňa 14. januára 2014 v prezidentskom paláci zástupcov cirkví a náboženských spoločností pôsobiacich na Slovensku.

Stretnutia sa zúčastnil i Jeho Vysokopreosviatenosť Rastislav, arcibiskup prešovský a Slovenska, novozvolený metropolita českých krajín a Slovenska. Prezident Ivan Gašparovič mu pri zvitani sa, osobne zablahoželal k zvoleniu za metropolitu českých krajín a Slovenska.

V rámci príhovoru k pozvaným hosťom sa prezident poďakoval predstaviteľom jednotlivých cirkví a náboženských spoločností za ich prácu a zaželal im veľa síl v novom roku. Následne sa vladyka Rastislav stretol s prezidentom i osobne, aby ho pozval na intronizáciu, ktorá sa bude konať začiatkom februára v Katedrálnom chráme svätého kniežaťa Alexandra Nevského v Prešove. „Pán prezident sa vyjadril,

že sa intronizácie rád zúčastní, pokiaľ mu to jeho povinnosti dovoľia“, - povedal vladyka.

Pre vladyku Rastislava je cťou, že mohol najvyššieho predstaviteľa štátu pozvať na túto udalosť osobne. „Myslím si, že je to významná udalosť, na ktorej by hlava štátu nemala chýbať. Budem veľmi rád, ak sa tejto slávnostnej udalosti okrem pána prezidenta zúčastnia i ďalší pozvaní predstavitelia štátnej správy“, - dodal vladyka.

Tlačové oddelenie Úradu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove

Foto: Kancelária prezidenta SR

PRAVOSLÁVIE V KOŇUŠI A JEHO OKOLÍ

Historický pohľad na pravoslávnu filiálnu obec Koňuš

Cirkevná obec Koňuš, v okrese Sobrance, je filiálkou farnosti Choňkovce. Aj z kroniky tejto obce sa dozvedáme mnoho zaujímavých prežitých životných skúseností a zaujímavostí. V tomto roku (2014) bude Koňuš oslavovať 600 rokov od prvej písomnej zmienky o tejto obci. Chceme podať, čo najviac informácií o minulosti aj prítomnosti tejto pravoslávnej filiálnej obce, o osudoch ľudí, čo posúvali túto obec dopredu, o zvykoch, tradíciách a o všetkom tom, čo charakterizuje Koňuš, aby to bolo zachované aj pre budúce generácie.

Obec Koňuš bola založená na valašskom práve. „Valašské obyvateľstvo založilo v Uzskej župe dokázateľne dedinu Koňuš, Koromľu, Kostrynu, Vyšné Remety, Zaričevo a pravdepodobne ďalších približne 50 dedín v období od 14. do konca 17. stor., najmä v severnej časti župy“. „Ešte v 16. stor. mala šoltýsa, k zemepánom povinnosti mali ako valašské obyvateľstvo. Boli väčšinou rusínskeho pôvodu. Takže boli to pravoslávni veriaci“ (Uličný, F.: Dejiny osídlenia užskej župy, Prešov 1995, s. 112, 120). Prvá zmienka o obci Koňuš je z r. 1414. Máme opis listu: „CXII. Kapušany 3. novembra 1414 vznešenému mužovi, Mikulášovi z Gary, palatínovi uhorského kráľovstva a sudcovi Kumánov /adresujú list títo páni zemani/ syn Jakuba zo Stretavy – podžupan a slúžny Uzskej stolice, poslušní slúžobníci stálej vernosti.

Vedzte, že sme s úctou dostali list Vašej vznešenosti, ktorý ste nám zaslali a ktorý toto obsahuje: Mikuláš z Gary, palatín uhorského kráľovstva a sudca Kumánov posielal šľachtným mužom - županovi alebo podžupanovi a slúžnym Uzskej stolice s úctou povinný pozdrav! Povedal nám osobne ctihodný muž, pán Peter – syn Juraja z Tibavy, kňaz v Potoku /kláštor panien/, ako tohto roku, t. j. v pondelok pred sviatkom blaženého vyznávачa Františka /z Assisi/, a to na začiatku noci sa stala táto udalosť - humenský jobagióni /poddaní Rusíni/,

patriaci šľachtným paniam – dcéram nebohého Jána Drugetha z Horian, ktoré nosili meno Paska a Mária, títo poddaní – Pavol Deško a Kozma – synovia Ihnata Deška, bývajúci na svojom majetku v Ubli, spolu so svojimi komplicmi /Negom a Ivanom – synmi Sandrina/ - a tí sú poddanými šľachtica Jána, syna Ladislavovho z Michaloviec a bývajú v osade Podhorod, prišli na príkaz a s vedomím i s vôľou svojich spomínaných šľachtičien, ako aj Jána Maťaša zo Sejkova /ich úradníka/ na majetok menovaného kňaza. Ten majetok sa nachádza pri potoku Koňuš, a bol znova založený a zaľudnený a rovnako sa nazýval osadou Koňuš. Vrútili sa do domu jedného z jeho poddaných. Vylámali dvere a jeho samotného vytiahli von z domu a násilím mu odťali pravú ruku a zbili ho na nepoznanie. Podobne vyvliekli aj jeho manželku a na dvore jej podrezali hrdlo. Takisto povyvliekali z domov aj ostatných poddaných, zbili ich a zanechali na zemi polomŕtvych. No s tým sa neuspokojili a podpálili celú osadu. Stalo sa to na veľkú škodu a prestúpenie zákona voči spomínanému kňazovi Petrovi. Žiadame Vás úctivo týmto listom, v tejto veci, aby ste poslali jedného alebo dvoch z vašich ľudí, ktorí zistia čistú pravdu o tomto zločine od všetkých, ktorých sa to týka. Vyšetrenie nám napíšte a potom pošlite.

Dané na Vyšehrade pred sviatkom blaženého vyznávачa Gála, 12. októbra, roku Pána 1414“.

Odpoveď užských úradníkov: „My teda, chtiac vyhovieť Vaším príkazom a žiadostiam, ihneď po prečítaní Vášho listu sme rozhodli zveriť vyšetrovanie jednému z nás, t. j. Petrovi z Revíšť ako slúžnemu, aby vykonal Vaše príkazy. Keď sa vrátil, povedal nám, ako prišiel do Uzskej stolice a do blízkosti spomínaného majetku Koňuš. Referoval nám, ako sa povypytoval od všetkých, čo o tom dačo vedia. Tak sa dozvedel celú pravdu.

pokračovanie na str. 6.

dokončenie zo str. 5.

Celý postup pri vykonaní zločinu sa zhodoval s vyše uvedeným popisom... (Poznámka opisovača: Vypustil som celý popis zločinu. Netreba to opakovať. Palatínová kancelária všetko preto opakuje, lebo za každý riadok listu sa platilo). Votrelci z Uble a Podhorod'a prišli do tej osady bez povolenia a vôle spomínaných šľachticov ako aj bez vedomia Maťašovho syna Jána zo Sejkova..., a vykonali všetky uvedené zločiny. Neuspokojili sa s tým a spálili celú osadu na veľkú škodu samotného kňaza Petra a tak prestúpili zákon.

Odovzdávame spísané vyšetrenie Vašej vznešenosti. Dané v Kapušanoch /Veľkých/ v sobotu po sviatku Všetkých svätých /3. novembra / roku Pána, ako je hore uvedené /1414/“.

Na listine je adresa: Pánu palatínovi vo veci ctihodného muža, pána Petra, syna Jurajovho z Tibavi, kňaza v Potoku /Hlásenie o vyšetrowani/.

Túto udalosť v knihe M. Molnár, M. Starják a kolektív: Historické príbehy od Schengenskej hranice, Michalovce 2011, s. 33, In: Miloslava Bodnárová: Kriminalita na panstve Sztárayovcov (Sztáray), opisuje takto: „V r. 1414 Užská stolica podala palatínovi správu o vyšetrowaní Pavla Deška, Kozmu a Ihnatových synov – rumunských poddaných Drugethovcov z Uble, ktorí spolu s Nagom a Ivanom, synmi Sandrina z osady Podhorod', prišli na znovu osídlený majetok farára Petra s názvom Koňuš, vylámali dvere na dome istého poddaného, násilím ho vytiahli von, odťali mu pravú ruku a spôsobili iné rany, jeho manželke podrezali hrdlo, ostatných poddaných zanechali polomŕtvych a nakoniec osadu spálili“. Kriminalita na majetkoch Sztárayovcov bola rozšírená v 14. a 15. stor. tak poddaných ako aj šľachticov. Veľkou krutosťou sa vyznačovali Rumuni na panstve michalovských šľachticov. Boli to lúpežné prepadnutia, vraždy a podpaľáčstvo.

Dnes obec Koňuš sa nachádza na inom novom mieste, bližšie k Choňkovciam. Z dnešného Koňuša do starého Koňuša je asi ¾ hodiny cesty peši. Z dnešného Koňuša do Choňkoviec vyše 1 km cesty. Starý Koňuš bol vyššie v lese, v nadmorskej výške 836 smerom k obci Beňatina, kde bolo chladnejšie a sneh tam

skôr napadol, ale aj dlhšie sa udržal. Dnešný Koňuš sa nachádza v nadmorskej výške 272 m.(stred obce). Územie obce, chotára, je 2324 ha. V minulosti, pretože obec bola v lese, zdržiavali sa tu aj zbojníci, lebo tu boli nepolapiteľní. Dnes po starom Koňuši sú už len ruiny. Tu, na tomto mieste, v severnej časti chotára Starý Koňuš, sa našli zlomky keramiky z 10. / 11. stor. Pravdepodobne tu bolo hradisko a patrilo k vtedajším obyvateľom Tibavy alebo Vojnatiny. Koňuš patril k tibavským majetkom. Prvá písomná správa o dedinke Koňuš je z r. 1414. Dedina Koňuš mohla vzniknúť na prelome 14. a 15. stor. (Nagy, Gy.: A nagmihályi és Sztáray – csalát okleveletára II. Buda 1889. S.142; Žadanský, J.: Obec Koňuš 1414 – 2004, s. 5). Dedinu založili osadníci podľa zakúpeného valašského práva. V 16. stor. boli väčšinou rusínskeho pôvodu. Koňuš bol majetkom šľachticov z Michaloviec a Tibavy. Podľa urbára z r. 1549 každý šoltýs (kenez) platil zemepánovi 2 zlaté, odovzdával lovného krahulca, zajaca a 25 bochníkov koláča. Valašská domácnosť platila jeden zlatý, odovzdávala jahňa, voz dreva a bryndzu. Tak platili aj v Koňuši. V r. 1599 v Koňuši bolo 28 obývaných poddanských domov a 1 – 2 domy šoltýsov. V 16. stor. už aj tu valašské domácnosti roľníci.

prot. ThDr. Štefan HORKAJ

KONŠTANTÍNOPOLSKÝ PATRIARCHA POZÝVA HLAVY MIESTNYCH PRAVOSLÁVNÝCH CIRKVI DO FANARU

Konštantínopolský patriarcha Bartolomej, - informuje agentúra „Sedmica“, - pozýva lídrov všetkých pravoslávnych autokefálnych Cirkví v marci tohto roka do Fanaru (časť dnešného Istanbulu). Stretnutie má naplánovať Všepravoslávny Snem, ktorý by sa mal uskutočniť nasledujúci rok, v r. 2015.

Všepravoslávny Snem, ako sa vyjadril patriarcha Bartolomej, má byť „serióznym úsilím na ceste k dosiahnutiu jednoty pravoslávneho sveta“ a predpokladá zvýšenú spoluprácu medzi miestnymi pravoslávными Cirkvami.

Avšak, vnímanie prvenstva v pravoslávnom svete ukázalo na výrazné rozdiely v interpretovaní „primátu cti“, zvlášť medzi Konštantínopolským a Moskovským patriarchátom. Medzi tým vydal Konštantínopolský patriarchát vyhlásenie, v ktorom kritizuje pozíciu Moskvy v otázke primátu v

Cirkvi.

Preto aj iniciatíva Konštantínopola zvolať do Fanaru na Nedeľu Pravoslavia, 9. marca 2014, ostatných predstaviteľov miestnych Cirkví, narazila na problémy, - informuje grécka agentúra Romfea.

Antiochijský patriarcha Ján X. sa stretnutia v Istanbule nezúčastní na znak protestu proti nekanonickej činnosti Jeruzalemského patriarchátu v Katare. Počas niekoľkých mesiacov nedošlo k žiadnemu progresu v tejto otázke medzi týmito patriarchátami. Pre nezhody s jeruzalemským patriarchom Teofilom III. do Fanaru zrejme nepricestuje ani rumunský patriarcha Daniel. Otázka „prvenstva v Cirkvi“, ktorá sa vyostřila v poslednom čase medzi Konštantínopolom a Moskvou, dáva minimálne šance, aby sa stretnutia zúčastnil moskovský patriarcha Kyril.

Patriarcha srbský Irenej a bulharský patriarcha Neofit svoju účasť budú môcť potvrdiť až na poslednú chvíľu. S istotou možno hovoriť iba o účasti patriarchu jeruzalemského Teofila, alexandrijského Teodora a arcibiskupov – cyperského Chryzostoma, gréckeho Jeronýma a albánskeho Anastázia.

Na základe: sedmica.ru., romfea.gr.
- nikodím

Pravoslávni Američania na washingtonskom Pochode za život

Aj napriek nezvyčajnému mrazivému počasiu sa v hlavnom meste USA zúčastnilo niekoľko desiatok tisíc ľudí, medzi nimi mnohí pravoslávni, 41. ročníka Pochodu za život. Medzi účastníkmi pochodu boli pravoslávni hierarchovia – metropolita washingtonský a celej Ameriky Tichon, prvohierarcha autokefálnej Pravoslávnej Cirkvi v Amerike (OCA), arcibiskup detroitský Natanael, biskup pittsburgský a západnej Pensylvánie Melchisedek, biskup baltimorský Marek – všetci z OCA., biskup worcesterský a Nového Anglicka Ján z Antiochijského Patriarchátu a tiež biskup mokissoský Dimitrij z Gréckej Pravoslávnej Archieparchie Ameriky.

Pochod započal modlitbou mokissoský biskup Dimitrij, po ktorej sprievod prešiel každoročnú trasu od Národného parku v centre hlavného mesta USA, so známym pomníkom prezidenta Washingtona, cez Aleje Konštitúcie k budove Najvyššieho súdu. Nie je náhodou, že pochod končí práve tu. Práve rozhodnutím Najvyššieho súdu v r. 1973 sa stala aborcia - zabitie nenarodeného dieťaťa, povolená vo všetkých päťdesiatich štátoch Severnej Ameriky. Preto sa každoročne, v deň výročia, schádzajú desiatky, neraz stovky tisíc ľudí, aby protestovali proti tomuto rozhodnutiu a svedčili o hodnote života v každom jeho momente.

Na záver pochodu sa pravoslávni duchovní spolu s veria-

cim modlili pred budovou Najvyššieho súdu za všetky obeť abortie.

Jeden z pravoslávnych arcipastierov účastný na Pochode – biskup Ján (Abdalah) sa vyjadril: „Iba naše prsty na rukách a nohách boli zmrzuté, ale naše srdcia boli naplnené teplom, zapálené horlivosťou tohto zástupu veriacich, ktorých neodradil ani extrémny mráz a sneh. Bolo pre mňa poctou pochodovať za život spolu s inými pravoslávnyimi hierarchami, kňazmi, bohoslovcami a mnohými pravoslávnyimi veriacimi, ktorí cestou pod transparentami spievali hymny k Bohorodičke“.

Večer bol organizovaný banket, ktorý bol predĺžením Pochodu za život, počas ktorého sa metropolita Tichon prihovril so svojim zamyslením nad slovami Prvého listu sv. Apoštola Pavla Timotejovi. Vladyka vyzval veriacich, aby sa stali príkladom v slovách, svojom konaní, láske, duchu, viere a čistote (por. 1 Tim 4, 12). Priznal, že prosí Boha za to, aby všetci tí, ktorí rozhodujú o ľudských osudoch, pamätali, že Boh, náš Spasiteľ, túži, aby všetci ľudia boli zachránení a došli k poznaniu pravdy (1 Tim 2, 4).

Zdroj: antiochian.org; cerkiew.pl

- nikodim

NIKDY NEZÚFAJTE A RADUJTE SA, HOSPODIN JE S NAMI!

Tak, ako počas života pomáhal sv. Spiridon vo svojej добрote mnohým ľuďom, tak, aj do dnešného dňa pomáha každému, kto sa v modlitbe k nemu obracia.

Stalo sa to minulého roku, - hovorí Oľga. - Do toho času sme žili s mužom a troja detičkami v tesnom dvojizbovom byte. Keď sa na svete objavilo naše štvrté malé, bolo jasné, že žiť tu šiestim pohromade bude dosť ťažko a bolo potrebné hľadať priestrannejšie bývanie. Vec bola naliehavá, čas plynul a vhodného bytu nebolo.

Vtedy si Oľga spomenula na sv. Spiridona, o ktorom počula, že pomáha ľuďom s hľadaním si strechy nad hlavou a začala v blízkom chráme dávať na molebny k svätému. Dala raz na

moleben, no vec sa nijako nepohla dopredu. Dala na moleben druhý krát, no i ten istý výsledok. Tu zrazu, jeden známy, veľmi dobrý človek, podaroval na ulici Oľge, z ničoho nič, malú ikonku pre deti – ikonku sv. Spiridona Trimifuntského. „Počul som, - povedal, - že sv. Spiridon pomáha deťom“.

Mala som pocit, akoby nám svätý chcel povedať cez tohto človeka: nedajte sa odradiť, nezúfajte, váš problém sa rieši, hoc to ešte nevidíte. A skutočne, skoro sa našiel byt – štyri izby, priestraná kuchyňa s veľkou halou, dokonca celkom lacno, keďže to bolo na prvom poschodí. My sme boli šťastní, všetko dobre dopadlo a naši štyria drobci mali miesta na naháňanie do sýstosti bez toho, aby rušili susedov. Dokonca z okna bytu vidieť chrám, kde som dávala slúžiť moleben sv. Spiridonovi.

Čo je zaujímavé – tento byt pred 20-timi rokmi slúžil ako „detský klub“ – schádzali sa tu deti z okolitých blokov a tú trávili daždivé dni hrajúc šach, stolný tenis... No takú „detskú izbu“ nám vyhlíadol dobrý sluha Boží, ktorý „pomáha deťom“. Tesne k Novému roku sme sa nastahovali, - spomína Oľga. - Netreba isto hovoriť, koľko bolo radosti.

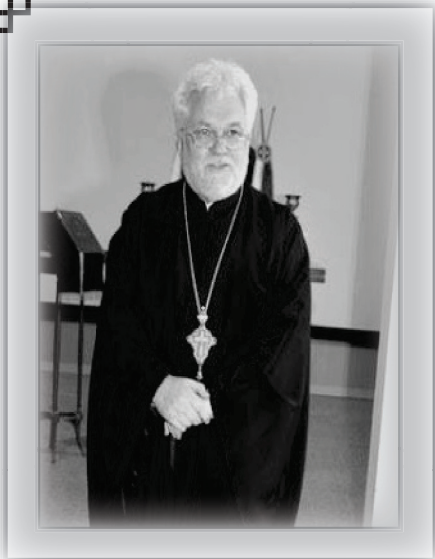
Sv. Spiridon teraz hľadá na nás z ikony a priam nahlas hovorí: „Nikdy nezúfajte a radujte sa, Hospodin je s nami!“

pripravil otec Nikodim

Prof. ThDr. IMRICH BELEJKANIČ, CSc.

* 23. 07. 1953 - 08. 01. 2014

Bol teológ, tajomník pre ekonomiku a cirkevné školstvo, predstavený Katedrálneho chrámu Zosnutia Presvätej Bohorodičky a sv. Jána Milostivého a správca pravoslávnej cirkevnej obce v Košiciach, predseda rady SOŠ sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach.

Otcovi Imrichovi odovzdávame veľké ďakujem za všetku podporu, cenné rady, múdre slová, lásku, trpezlivosť, obetavosť a predovšetkým za výstavbu Božieho domu - katedrálneho chrámu v Košiciach, ktorý sa stal bohostánkom pre všetkých, ktorí hľadajú pravdivý zmysel života a Božiu milosť. Nech Boh prijme jeho dušu do svojich príbytkov. Navždy budeš v našich srdciach, drahý otče!

- duhovenstvo a veriaci PCO Košice

V stredu, 8. 1. 2014, odovzdal svoju dušu Bohu mtr. prot. prof. ThDr. Imrich Belejkanič, CSc.

Narodil sa 23. 7. 1953 v Kašove, okr. Trebišov. V r. 1972 – 1976 absolvoval vysokoškolské štúdium na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte PU v Prešove, odbor pravoslávna teológia. V r. 1976 – 1980 absolvoval vysokoškolské štúdium v zahraničí na Leningradskej duchovnej akadémii v Leningrade, odbor pravoslávna teológia. V r. 1980 mu bol udelený titul kandidát vied (CSc.) a v r. 1988 sa habilitoval na docenta. Následne získal v r. 1991 titul ThDr. a v r. 2002 bol inaugurovaný za profesora.

V r. 1984 – 1989 bol pracovníkom Pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove, kde zastával funkciu vedúceho Katedry systematického bohoslovía. V r. 1989 – 1997 bol zamestnancom Pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove UPJŠ Košice a bol vedúcim Katedry systematického bohoslovía. V r. 1997 – 2003 bol pracovníkom Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove vo funkcii vedúceho Katedry systematického bohoslovía, súčasne v bol prorektorom Prešovskej univerzity v Prešove pre vzdelávanie.

V r. 2003 – 2004 pôsobil na Prešovskej univerzite v Prešove na Fakulte humanitných a prírodných vied, kde bol vedúcim Katedry dejín. Od r. 2004 pracoval na Prešovskej univerzite v Prešove, Filozofickej fakulte, kde

v r. 2004 – 2005 bol vedúcim Katedry dejepisu, v r. 2005 – 2007 vedúcim Katedry pravekých, starovekých a cirkevných dejín a v r. 2007 – 2009 vedúcim Katedry najstarších dejín a dejín religii. V r. 2007 – 2008 bol prodekanom pre rozvoj a akreditáciu Filozofickej fakulty PU.

V súčasnosti bol pracovníkom Inštitútu histórie, členom Katedry najstarších, stredovekých a rannonovovekých dejín.

Mtr. prot. prof. ThDr. Imrich Belejkanič, CSc. pôsobil v r. 1987 – 1999 ako riaditeľ Úradu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove a to v období, kedy sa riešili majetkové spory s Gréckokatolíckou cirkvou. Vďaka aj jeho činnosti sú dnes zachované budovy v Prešove – Úrad Prešovskej pravosláv-

nej eparchie v Prešove, Pravoslávna bohoslovecká fakulta PU v Prešove, ako i Kňazský seminár PU Prešove. Mnohé nové chrámy vybudované v prešovskej eparchii boli realizované aj vďaka jeho činnosti. Tak isto spolupôsobil pri zriaďovaní Detského domova svätého Nikolaja v Medzilaborciach.

Otec Imrich Belejkanič v súčasnosti pôsobil ako tajomník pre ekonomiku a cirkevné školstvo Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie v Michalovciach, a zároveň bol predstaveným Katedrálneho chrámu Zosnutia Presvätej Bohorodičky a svätého Jána Milostivého, alexandrijského patriarchu a duchovným správcom Pravoslávnej cirkevnej obce v Košiciach. Vičnaja mu pamjať!

Tlačové oddelenie PPE v Prešove

